

DEMENSALLIANCENS VISIONS- OG POLITIKPAPIR, MARTS 2019

DANMARK SOM FOREGANGSLAND PÅ DEMENSOMRÅDET 2025

Mod et demensvenligt Danmark i 2025



**ALDRIG ALENE
MED DEMENS**





MOD ET DEMENSVENLIGT DANMARK 2025

Danmark skal være et demensvenligt land. Det blev introduceret af Demensalliancen i 2014 og slået fast i den nationale demenshandlingsplan i 2016 – året hvor demens for alvor blev sat på Danmarks kortet. Siden da er der sat utrolig mange gode initiativer i gang landet rundt, der skaber en bedre hverdag for personer med demens og deres familier. Det er der brug for, og vi er godt på vej, men fortsat langt fra at være et demensvenligt land.

Med dette visionspapir ønsker vi at sætte retningen for, hvordan Danmark kan nå det ambitiøse mål om at være et demensvenligt land i 2020, som folketingets partier har meldt ud, og hvordan vi kan blive et foregangsland på demensområdet i 2025.

Den nationale demenshandlingsplan har følgende tre overordnede målsætninger, som Demensalliancen støtter:

- 01** Danmark skal være et demensvenligt land, hvor mennesker med demens kan leve et værdigt og trygt liv.
- 02** Behandling og pleje af mennesker med demens skal tage udgangspunkt i den enkeltes behov og værdier, og tilbydes i et sammenhængende forløb med fokus på forebyggelse, tidlig indsats, nyeste viden og øget forskningsindsats.
- 03** Pårørendes indsats skal anerkendes, og deres viden og erfaringer skal inddrages aktivt. De skal have tilbud om støtte og hjælp.

Med den nationale demenshandlingsplan fulgte 470 mio. kr. frem mod 2019. Det er en god start. Men det afsatte beløb svarer til en samlet investering på ca. 5.000 kr. for hver af de ca. 90.000 danskere, der lever med demens i dag. Skal de store ambitioner og gode intentioner fortsat blive til mærkbare resultater i landet, både for mennesker med demens og deres ca. 400.000 pårørende, skal der mere til.

Vi skal sætte mennesker før systemer. Og vi skylder mennesker med demens og deres familier at tænke stort, langsigtet og give dem alt den støtte vi kan: Med vores visioner, vilje, politik nationalt og lokalt, engagement i hverdagen og fælles ressourcer. Regeringens bud på fremtidens nationale og nære sundhedsvæsen bør også sætte mennesket i centrum og indtænke mennesker med demens i kernen af strategier, politik og reformer.

Har vi modet til at tænke ambitiøst og stort, kan vi skabe det absolut bedste liv for personer med demens, deres familier og pårørende i Danmark. Ud af det kan vi også løse nogle af de andre udfordringer på sundhedsheds- og ældreområdet f.eks. rekruttering, hvor en stor del af fremtidens personale kommer til at arbejde med personer med demens. Derfor skal der rekrutteres med tilhørende faglige kompetencer for at bidrage til at gøre Danmark demensvenligt.

Vi har taget pulsen på arbejdet om at gøre Danmark demensvenlig og anbefaler følgende fokusområder og pejlemærker for at sætte retning og kvalitet ind i det videre arbejde med en national strategi og handlingsplan på demensområdet. Følgende er Demensalliancens forslag til fremtidens forbedrede demensindsats i Danmark.

DRØMMEN VI VIL NÅ

- Ingen skal være alene med demens i Danmark.
- Danmark skal være et demensvenligt land, hvor mennesker med demens og deres familier kan leve et værdigt og trygt liv.
- Danmark skal gå forrest og være et demonstrationsland på demensområdet.
- I 2025 skal andre lande rette blikket mod Danmark, når de søger inspiration og viden til deres demensindsats.

VEJEN VI VIL GÅ

Vi anbefaler, at forenkle og fokusere indsatsen i Danmark. Vi bygger videre på planen og fokuserer den kommende demensindsats til 6 fokusområder, for at skabe varige forbedringer i hverdagen for mennesker med demens, deres pårørende og de medarbejdere, der gør en faglig forskel rundt om i landet. På vejen fra 2019 – 2025 er der behov for en forstærkning af indsatsen på følgende områder:

- 01 Investering i ældreplejen**
- 02 Demensvenlige lokalsamfund**
- 03 Støtte til familier med demens**
- 04 Demensvenlig behandling**
- 05 Forskning og innovation**
- 06 National demensinvestering**



01 INVESTERING I ÆLDREPLEJEN

Mål: Sikring af flere medarbejdere med demensfaglig viden i Danmark frem mod 2025.

Høj kvalitet i arbejdet med mennesker med demens kræver fagligt kompetente medarbejdere. Der skal være faguddannet personale og der skal være nok af dem. Demensalliancen anerkender, at man i demenshandlingsplanen 2025 har afsat 139 mio. kr. i puljemidler til kompetenceløft. Det er positivt, at der afsættes midler til udvikling af medarbejdere, der arbejder i demensplejen, men der bør på et nationalt plan arbejdes med at finde metoder, der kan sikre, at den strategiske kompetenceudvikling i kommunerne får effekt. I dag ser vi meget forskellige tilgange hos de kommuner, der har fået kompetencemidler. Det taler for en evaluering af, hvad der virker og hvad der ikke virker. Der er behov for en yderligere investering i demensfagligt personale, for at sikre at de demensramte og deres familier har så godt et liv som muligt med sygdommen - et liv med mere tryghed, ro og mindre behov for antipsykotisk medicin - også efter 2019. Det betyder, at arbejdet med rekruttering skal prioriteres yderligere.

Demensalliancen vil være med til at sikre, at der er nok fagligt kompetent personale, uanset hvor du bor i landet, der gør hverdagen mere tryk for et menneske og en familie ramt af en demenssygdom i Danmark. Demensalliancen foreslår følgende konkrete tiltag:

- 01 Konkrete måltal og krav til demensfaglighed hos sundhedsmedarbejdere, samt højere prioritering i grundforløbet på uddannelser.
- 02 Fokus på samarbejde med pårørende og sikring af pædagogiske kompetencer.
- 03 Promovering af demenspleje som specialistområde – med høj faglig stolthed.



02 DEMENSVENLIGE LOKALSAMFUND

Mål: 98 Demensvenlige lokalsamfund og miljøer.

Demensalliancen vil nå målet ved at højne det generelle vidensniveau om demens hos befolkningen og ved at sikre, at 98 danske kommuner er demensvenlige. I mange tilfælde vil venner og lokalsamfundet gerne træde til og hjælpe, men stoppes af det tabu som demenssygdomme fortsat kan være omkranset af. Tabuet rammer ikke kun mennesker, der er ramt af demens, men også deres familier. Hvis flere havde basisviden om demens og turde træde til med hjælp, ville tabuet blive langt mindre og de lokale indsatser langt større. Alliancen byder satspuljemidler til Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmarks ak-

tiviteter velkommen, og foreslår følgende konkrete initiativer:

- 01 Opsætning af nationale indikatorer for demensvenlighed og klare tal på, hvad konkrete demensvenlige ændringer koster.
- 02 Demensvenligt kommuneprogram 2.0 med stærk faglig forstærkning og inspiration til nytænkning hos eksisterende og nye demensvenlige kommuner.
- 03 Udbredelse af koncepter, der skal højne vidensniveauet om demenssygdomme i samfundet, og hos frontpersonale bl.a. i butikker, transportmidler, banker, biblioteker og især på sygehusene landet over.



03 STØTTE TIL FAMILIER MED DEMENS

Mål: Ingen pårørende skal føle sig alene med demens.

Det kan være udfordrende privat og professionelt at have nære familiemedlemmer, der er syge eller svækkede. Ældre Sagen gennemførte i 2017 en stor befolkningsundersøgelse der påviste, at 14% af de pårørende, der hjælper et ældre menneske i hverdagen oplever, at det påvirker deres helbred negativt, mens 11% oplever at det påvirker deres arbejdsliv negativt. En undersøgelse af voksne børn til hjemmehjælpsmodtagere viste, at dette gælder hele 36% af de voksne børn, der hjælper deres mor eller far i hverdagen.

Flere undersøgelser påviser desuden, at pårørende til mennesker med demens er i højere risiko for at komme til at lide af alvorlige sygdomme såsom depression, stress, angst og demens. Når demenshandlingsplanen udløber i 2025, vil der forventeligt være ca. 420.000 pårørende til mennesker med demens, som risikerer at blive syge eller på anden måde negativt påvirket af deres rolle som pårørende. Hver dag møder plejepersonale pårørende som er fysisk og psykisk nedslidte efter flere års intensiv pleje af deres kære. I mange tilfælde vil visiteret tid til støtte og vejledning kunne gøre en stor forskel. Frem mod 2025 foreslår Alliancen flere konkrete initiativer til pårørende:

- 01 Bedre vilkår for pårørende, herunder at støtte til pårørende sikres lovmæssigt.
- 02 Målrettede indsatser til yngre pårørende. Der vil i fremtiden, gennem tidlig opsporing, komme flere personer med demens i den tidlige fase og de yngre pårørende er en overset gruppe af pårørende.



04 DEMENSVENLIG BEHANDLING

Mål: Bedre koordinering af tilbud og overgange mellem behandlinger til borgere med demens.

De mennesker, der i dag er ramt og rammes i nærmeste fremtid, og som ikke vil få gavn af fremtidens forskning, skal sikres gennem en mere demensvenlig behandling. Hvis vi skal have en bedre rehabiliterende pleje og omsorg, der sikrer øget tryghed og gør borgeren i stand til bedre at mestre sin egen situation, mindske ensomhed og nedsat forbrug af antipsykotika, så kræver det en stærkere koordinering end den vi ser i dag. Herudover vil en sikring af lige adgang til aktivitets- og sundhedstilbud, f.eks. gennem mere inddragelse af pårørende og mere information i overgange fra plejecenter til sygehus, give mere overskuelighed både for borgeren med demens og deres pårørende. Demensalliancen foreslår følgende konkrete tiltag:

- 01 Koordinering af specialistindsatsen på hukommelsesklinikker med tilbud om støtte og rådgivning i rådgivningscentrene.



05 FORSKNING OG INNOVATION

Mål: Mere forskning og innovation i bedre behandling af demenssygdomme.

Forskning viser, at psykiske lidelser, såsom ensomhed og depression, har en sammenhæng med en demensdiagnose senere i livet. Hvis vil vi nedsætte forekomsten af demens, må vi udover de økonomiske reserver i samfundet, også fokusere på de sociale og mentale reserver. Derved kan vi langt tidligere være i stand til at opspore og bremse demenssygdomme. Desuden har Danmark store styrker som en digital parat nation med en højt uddannet befolkning, hvilket giver gode kår for at tiltrække de bedste forskere på området. Demensalliancen foreslår en langtidssikret investering i forskning og innovation, så vi kan nå målene i den nationale demenshandlingsplan samt følgende konkrete forslag frem mod 2025:

- 01 Mere forskning i pædagogiske og psykosociale indsatser.
- 02 Sikring af den fjerne fremtid for demensindsatsen ved forskning i en kur og effektiv sygdomsdæmpende medicin. Forskning i en kur kan fastholde og tiltrække de bedste hjerner, men der er behov for en højtstræbende og langsigtet finansieringsplan.



06 NATIONAL DEMENSINVESTERING

Mål: Bæredygtig model for national demensinvestering.

Der er behov for varig og tydelig finanspolitisk prioritering, der sikrer en mere permanent finansiering af den nødvendige forskningsindsats fra 2020 - 2025, og samtænker aktiviteter i kommuner, regioner og organisationer.

- 01 Oprettelse af en demensvenlig fond, der skal sikre den rette langsigtede forskning i en kur indenfor demenssygdomme samt forskning i bedre behandling. Inspiration drages fra venture capital fonde, der foretager såkaldt *impact investments*, hvor formålet ikke alene er økonomisk afkast, men i høj grad også at opnå målbare resultater, der forbedrer situationen for mennesker med demens radikalt.

BAGGRUND

Demensalliancens visionspapir er udarbejdet med indspil fra Nationalt Videnscenter for Demens og deltagere på Alliancens topmøde i efteråret 2018. Herunder både medlemmer af Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg, samt politiske repræsentanter fra 11 af landets demensvenlige kommuner. Se også Demensalliancens koncept for en demensvenlig kommune med 6 konkrete ambitioner og 7 dogmer for demensvenlig kommunalpolitik, udgivet marts 2019.

